

הלכות שחיטה פרק ה

א. כבר בארנו בהלכות אסורי מאכלות, שהטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות; ולא נאמר "טרפה" (שמות כב, ל), אלא שדבר הכתוב בהווה כגון שטרפה ארי וכיוצא בו ושברה, ועדין לא מתה. ויש שם חלאים אחרים אם יארעו לה תחשב טרפה, והן הלכה למשה מסיני; ושמונה מיני טרפות נאמרו לו למשה בסיני, ואלו הן דרוסה, נקובה, חסרה, נטולה, פסוקה, קרועה, נפולה, ושבורה.

ב. אף על פי שכלן הלכה למשה מסיני, הואיל ואין לה בפרוש בתורה אלא דרוסה, החמירו בה: וכל ספק שיתפסק בדרוסה, אסור; ושאר שבעה מיני טרפות, יש בהן ספקות מתרין כמו שיתבאר.

ג. הדרוסה הוא שיטרף הארי וכיוצא בו הבהמה וידרס עליה בידו, או ידרס הנץ והנשר וכיוצא בהן על העוף. ואין דריסה בבהמה גסה ובחיה גסה, אלא לארי בלבד; ובבהמה דקה ובחיה דקה, מן הזאב ולמעלה. ובגדיים וטלאים אפלו חתול ושועל ונמיה וכיוצא בהן, יש להן דריסה. ובעופות הנץ יש לו דריסה, ואפלו בעוף גדול ממנו; אבל שאר עופות הדורסים יש לו דריסה בעוף שפמותו, ואין לו דריסה בעוף שהוא גדול ממנו. ויש לחלדה דריסה, בעופות; וכלב אין לו דריסה כל עיקר, לא בעוף ולא בבהמה וחיה. והנץ, יש לו דריסה בגדיים וטלאים והוא, שיקב בצפרניו לבית החלל.

ד. אין דריסה, אלא ביד הטורף; אבל ברגליו, אין חוששין לה. ואין דריסה, אלא בצפרן; אבל בשן, אין חוששין לה אלא אם פן נקב עד בית החלל, ובודקין שמא נקב אחד מן האברים שנטרפת בנקיבתו. ואין דריסה, אלא בכונת הטורף; אבל אם נפל הדורס ונשתקעו צפרניו בנטרף, אין זו דריסה. ואין דריסה, אלא מחיים; אבל אם דרס ונהרג ועדין ידו בדרוסה, ולא שמת צפרניו ממנה אלא אחר מותו אין חוששין לה.

ה. וכיצד דין הדרוסה: כל מקום שאמרנו חוששין לה שוחטין את הנטרף, ובודקין כל החלל שלו מפך הירף עד הקדקד: אם נמצאת כלה שלמה מפל מיני טרפות, ולא נמצא בה רשם הדריסה הרי זו מתרת; ואם נמצא בה רשם הדריסה הרי זו טרפה, ואסורה מן התורה.

ו. איזה הוא רשם הדריסה: הוא שיאדים הבשר כנגד בני מעים; ואם נמוק הבשר כנגד בני מעים, עד שנעשה כבשר שהרופא גורדו מן החבורה רואין אותו הבשר כאלו חסר וטרפה. ואם דרס בסימנין משיאדימו, טרפה; ודריסתו במשהו: פיון שהאדים בהן כל שהוא מחמת דריסה, טרפה.

ז. ספק דרוסה אסורה עד שתבדק, בדרוסה ודאית. כיצד: ארי שנכנס לבין שורים, ונמצא צפרן בגבו שלאחד מהן חוששין שמא ארי דרסו, ואין אומרים שמא בפותל נתחכף. וכן שועל או נמיה שנכנס לבין העופות, והוא שותק והן מקרקרין חוששין שמא דרס; אבל אם היה הוא נוהם והן מקרקרין, מיראתו ומנהימתו הן מקרקרין. וכן אם קטע ראש אחד מהן, הנה נח רגזו; וכן אם שתק הוא והן, אין חוששין שאלו הזיק, הוי מקרקרין.

ח. סִפֵּק שְׁנִכְנִס לְכָאן טוּרָה אוּ לֹא נִכְנִס לְכָאן, אוּ שְׂרְאִינּוּהוּ
שְׁנִכְנִס וְלֹא נוֹדַע אִם זֶה מִן הַטּוּרָפִין אוּ אִינוּ מִן הַטּוּרָפִין אֵין
חוֹשְׁשִׁין; וְכֵן עוֹף שְׁנִכְנִס לְבֵין הָעֵצִים, אוּ לְבֵין הַקְּנִים, וְיֵצֵא
וְרֹאשׁוֹ מִנִּטָּף דָּם, אוּ צִוְּאוּ אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ שְׂמָא נְטָרָה, אֵלֹא
אוֹמְרִין שְׂמָא בְּעֵצִים נִזְק.